

ค. โคนจุก ง. เรือนเทียน

จ. สักบาตรเทโว

(๔) ประเทศใดมีลักษณะการปกครองแบบเดียวกับไทย?

ก. พม่า ข. ลังกา

ค. อินเดีย ง. ฟิลิปปินส์

จ. มาเลเซีย

ง. ตามความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ (Criteria) ได้แก่ คำถามที่ถาม คุณลักษณะ หรือข้อกำหนดที่ใช้เป็นหลักในการเปรียบเทียบ วิจัยค้นคว้า ตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ การถามแบบนี้ต้องการให้ตอบเกณฑ์หรือคุณสมบัตินี้ที่ใช้เป็นหลักเท่านั้น ตัวอย่างข้อสอบเช่น

(๑) จำนวนสมาชิกสภาจังหวัดจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอะไร?

ก. พื้นที่จังหวัด ข. จำนวนอำเภอ

ค. จำนวนประชาชน ง. รายได้ของประชากร

จ. ลักษณะอาชีพของราษฎร

(๒) พระยาพิชัยตาบศักดิ์ได้รับการยกย่องในเรื่องใด?

ก. ความอดทน ข. ความซื่อสัตย์

ค. ความเสียสละ ง. ความกล้าหาญ

จ. ความเฉลียวฉลาด

(๓) สิ่งใดแสดงถึงความเป็นเอกราชของชาติ?

ก. มีรัฐบาล ข. มีกองทัพ

ค. มีกษัตริย์ ง. มีรัฐธรรมนูญ

จ. มีธงประจำชาติ

(๔) การเสียภาษีค่านึงถึงเกณฑ์เช่นไร?

ก. เสียตามกำลังทรัพย์ ข. เสียตามหน้าที่

ค. เสียตามรายได้ ง. เสียตามความสมัครใจ

จ. เสียตามที่ควรจะเสีย

๑. ถามความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (Methodology) ได้แก่ คำถามที่ถามความจำเป็นในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามหลักวิชา หรือถามวิธีที่จะให้ได้มาของผลลัพธ์ที่ต้องการ ว่าต้องใช้เทคนิควิธีอย่างไรบ้าง ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

(๑) พ่อนรวมค่าแห่งเข้าถึงราษฎรโดยวิธีใด?

ก. ทรงพึงเทศน์ร่วมกับราษฎร ข. ทรงเยี่ยมราษฎรเป็นประจำ

ค. ให้ราษฎรร้องทุกข์ได้โดยตรง ง. ศึกษาภาคคีโดยความเป็นธรรม

จ. ให้ข้าราชการรายงานทุกข์สุขของราษฎร

(๒) การกระทำใดที่ช่วยให้พุทธศาสนาเจริญ?

ก. ทำบุญตักบาตร ข. ศึกษาพระธรรม

ค. ไหว้พระก่อนนอน ง. อุปลมบหเมื่ออายุครบ

จ. บำรุงสังเวชนียสถาน

(๓) วิธีการใดที่เป็นการช่วยชาติโดยตรง?

ก. เสียภาษี ข. ชื้อของไทย

ค. ไปเลือกตั้ง ง. ขจัดคอรัปชั่น

จ. รักษาเอกลักษณ์ไทย

๑.๓ ถามความรู้รวบยอด (Knowledge of the Universals and Abstraction in a Fields) เป็นการถามความรู้รวบยอดหรือสังกัป (Concept) ของสิ่งต่าง ๆ ให้ระลึกหลักการของเรื่อง คุณลักษณะร่วม หัวใจของเรื่อง รวมทั้งการขยายหลักการ แบ่งเป็น ๒ แบบ คือ

ก. ถามความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการขยายหลักวิชา (Principles and Generalization) ได้แก่ คำถามในคุณลักษณะที่เป็นหัวใจ หรือสาระสำคัญ หรือหลัก

การของเรื่อง หรือข้อสรุปย่อที่เป็นหลัก ส่วนการขยายหลักวิชา เป็นการนำหลักที่ได้ ไปอธิบายเรื่องอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน คำถามส่วนใหญ่มักถามเกี่ยวกับ คติของเรื่อง หลักการ สำคัญของเรื่อง และข้อคิดที่ขยายจากหลักการที่ได้ เป็นต้น ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

(๑) ดาวเคราะห์แต่ละดวงโคจรรอบดวงอาทิตย์ ๑ รอบ ใช้เวลาไม่เท่ากันเพราะเหตุใด?

- ก. ขนาดต่างกัน
- ข. ลักษณะต่างกัน
- ค. ความเร็วต่างกัน
- ง. ระยะห่างจากดวงอาทิตย์ไม่เท่ากัน
- จ. แรงดึงดูดจากดวงอาทิตย์ไม่เท่ากัน

(๒) หมอกมีโทษมากที่สุด ในสถานที่เช่นใด?

- ก. ชายทะเล
- ข. บริเวณป่าโปร่ง
- ค. มีกระแสลมพัดผ่าน
- ง. บริเวณคนอยู่หนาแน่น
- จ. เป็นแหล่งอุตสาหกรรม

(๓) ปัจจัยด้านใดที่มีส่วนส่งเสริมความเจริญของกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช?

- ก. การทูต
- ข. การคลัง
- ค. การทหาร
- ง. การเมือง
- จ. การค้าขาย

ข. ถามความรู้ทฤษฎีและโครงสร้าง (Theories and Structures)

ได้แก่ คำถามเพื่อหาความสัมพันธ์จากหลาย ๆ หลักวิชาในสกุลเดียวกัน มาสัมพันธ์กันจนเป็น โครงสร้างของเนื้อหาใหญ่ ๆ ในเรื่องเดียวกัน คำถามมักถามเกี่ยวกับหลักของทฤษฎี เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของหลักการแต่ละทฤษฎี ถามความสัมพันธ์ความ สอดคล้องกันของทฤษฎีและความคิด ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

(๑) เมฆ หมอก ฝน เหมือนกันในเรื่องใด?

- ก. รูปร่าง
- ข. ประโยชน์

๒.๒ ตามตีความ (Interpretation) เป็นการถามเพื่อให้ถอดความ
ซ้ำในเรื่งนั้น แล้วนำมาเรียบเรียงเสียใหม่ให้เป็นข้อยุติ อันเป็นผลจากความสัมพันธ์กันภายใน
ในแต่ละส่วนย่อย ๆ โดยความหมายยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

(๑) ในสมัยสุโขทัย "ใครใครค้าช้างค้า ค้าม้าค้า" ข้อความนี้เกี่ยวกับ
เรื่องอะไร?

ก. สิทธิ

ข. หน้าที่

ค. เสรีภาพ

ง. เศรษฐกิจ

จ. การปกครอง

(๒) ความคิดที่ว่า การปฏิรูปที่ดินช่วยแก้ปัญหาการเกษตรของชาติได้
เป็นความคิดจากรากฐานความเชื่ออย่างไร?

ก. คนลงทุนย่อมหวังผลกำไร

ข. คนจะเต็มใจทำ ถ้าทำแล้วได้คน

ค. คนจะทำงานได้ก็ถ้าได้พึ่งตัวเอง

ง. คนคิดจะให้ค่อเมื่อเห็นผล-
การให้

จ. คนอยากได้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ตน

(๓) ในแผนพัฒนาอีก ๔ ปี มุ่งลดอัตราการเกิดลงอีก $\frac{2}{3}$ แสดงว่าอย่างไร?

ก. ขณะนี้อัตราเกิดสูงอยู่แล้ว

ข. ในช่วง ๔ ปี เฉลี่ยเกิดสูงถึง $\frac{2}{3}$

ค. ทุก ๆ ๔ ปี อัตราเกิดจะเพิ่มอีก $\frac{2}{3}$

ง. อัตราเกิดจะสูงถึง $\frac{2}{3}$
ใน ๔ ปีข้างหน้า

จ. ครบ ๔ ปีแล้ว อัตราเกิดอีก $\frac{2}{3}$ จึงจะดี

๒.๓ ตามขยายความ (Extrapolation) เป็นการถามเพื่อให้ นำเอา
ข้อเท็จจริงในปัจจุบันไปทำนายหรือคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต หรือเพื่อให้มองและคิดขยาย
ความให้กว้างและลึกหรือไกลเกินกว่าข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นการคิดอย่างมีเหตุผล
ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

(๑) อาชีพใดกระทบกระเทือนจากการตัดไม้ทำลายป่า?

ก. การประมง

ข. การกลั่นแกล้ง

ค. การเลี้ยงสัตว์

ง. การอุตสาหกรรม

จ. การทำเหมืองแร่

- (๒) ถ้าโลกหมุนรอบดวงอาทิตย์เร็วขึ้นกว่าเดิม แล้วจะเป็นอย่างไร
- ก. จะเยือกหยาญใหญ่ ข. อุณหภูมิจะสูงขึ้น
ค. ระยะเวลา ๑ ปีจะสั้นลง ง. กลางวันกลางคืนจะยาวขึ้น
จ. โลกจะมีแรงดึงดูดต่อวัตถุมากขึ้น
- (๓) การที่คนไทยขาดธรรมะ มีผลต่อเรื่องใดมากที่สุด?
- ก. การว่างงาน ข. การคอร์รัปชัน
ค. การขึ้นราคาสินค้า ง. การเรียกร้องค่าแรง
จ. การขัดแย้งทางความคิด

๓. การนำไปใช้ (Application)

เป็นความสามารถในการนำความรู้ ทฤษฎี หลักการ ข้อเท็จจริง และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นได้ ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

- (๑) เพื่อแก้ปัญหาจราจรประชาชนควรปฏิบัติอย่างไรในช่วงเร่งรัด?
- ก. ชีจกรยานไปทำงาน ข. นั่งรถเมลไปทำงาน
ค. ออกจากบ้านหลัง ๘ โมง ง. เลิกงานก่อน ๔ โมงเย็น
จ. ใช้อีเมลเตอร์ไซด์แทนรถยนต์
- (๒) ในภาวะของแพงอย่างนี้ นักเรียนควรช่วยตัวเองอย่างไร?
- ก. อุณหภูมิที่ร้อนหนึ่งโรง ข. ปกป้องส่วนครัวกินเอง
ค. กลับบ้านกินข้าวทุกมื้อ ง. กินข้าวกลางวันแต่น้อย
จ. สดเสื้อผ้าขนาดเหมาะกับร่างกาย
- (๓) คนที่กระโดดร่มลงมาจากรเครื่องบิน เขาต้องใช้ร่มชูชีพเพื่อประโยชน์อะไร?
- ก. ใช้บังแดด ข. ให้แลดูสวยงาม
ค. ใช้ต้านแรงดึงดูดของโลก ง. เพื่อพยุงตัวไม่ให้ตกลงมาเร็วเกินไป

จ. เพื่อป้องกันมิให้ร่างกายเสียคสึกับอากาศ

๔. การวิเคราะห์ (Analysis)

เป็นความสามารถในการแยกแยะปรากฏการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ว่าสิ่งเหล่านั้นมีองค์ประกอบ เช่นไร เพื่อค้นหาส่วนที่เป็นแก่นแท้หรือสาระสำคัญ ในการตั้งคำถามแบบนี้ จะต้องยกสิ่งของ เรื่องราว ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาเป็นตัวปัญหา แล้วจึงตั้งคำถามให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาคำตอบต่อสิ่งที่เป็นปัญหานั้น ๆ พฤติกรรมในการวิเคราะห์แยกเป็น ๓ แบบ คือ

๔.๑ ถามวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Elements) เป็นความสามารถในการหาสาระ แก่นสาร และความเด่นค้อย ของสิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ การตั้งคำถามมักจะถามความสำคัญ (Main Idea) ของเรื่อง ถามวัตถุประสงค์ และผลลัพธ์สำคัญ ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

(๑) รัชกาลที่ ๔ ทรงพยายามให้มีการเลิกทาสเพื่ออะไรเป็นสำคัญ?

- ก. ป้องกันการต่อสู้อะหว่างชนชั้น
- ข. ปรับปรุงระบอบสังคมที่ล้มเหลว
- ค. ใช้แรงงานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ
- ง. การยอมรับของนานาอารยประเทศ
- จ. เตรียมประเทศไว้รับการเปลี่ยนแปลง

(๒) การจัดตั้งสหกรณ์ในชนบทมุ่งแก้ปัญหาด้านใดที่สำคัญที่สุด?

- ก. การเพิ่มผลการผลิต
- ข. การกระจายรายได้ผู้ผลิต
- ค. การควบคุมคุณภาพการผลิต
- ง. การให้หลังต่อรองแก่ผู้ผลิต
- จ. การให้ผลประโยชน์แก่ผู้ผลิต

(๓) การเป็นข้าราชการจะได้รับประโยชน์มากที่สุดเกี่ยวกับข้อใด?

- ก. เงินเดือน
- ข. ความมั่นคง
- ค. ความสบาย
- ง. ความมีหน้ามีตา

จ. การทำประโยชน์ให้แก่ชาติ

๔.๒ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships)

เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่สองสิ่ง ที่อาจสัมพันธ์ในลักษณะเป็นการแปรผัน (Variation) ขึ้นลงตามกัน หรือเป็นเหตุเป็นผล (Cause and Effect) หรือเกี่ยวข้อง หรือขัดแย้ง ในส่วนย่อยกับส่วนย่อยด้วยกัน ส่วนย่อยกับทั้งเรื่อง หรือเรื่องกับเรื่องก็ได้ ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

(๑) สาเหตุประการแรกที่ทำให้เกิดคลื่นในทะเลคืออะไร?

- ก. ลมพัด
- ข. โลกหมุน
- ค. แสงแดด
- ง. แผ่นดินไหว
- จ. แสงแดด

(๒) การมีชาติอื่นในแหลมอินโดจีนอพยพออกนอกประเทศ ทำให้เกิดความเดือดร้อนทาง เศรษฐกิจแก่ชาติผู้ต้องรับผู้อพยพ แล้วจะมีปัญหาใดตามมา?

- ก. ความมั่นคงปลอดภัย
- ข. ความขัดแย้งเรื่องเขตแดน
- ค. ความเพ้อของภาวะการเงิน
- ง. ความเสียเปรียบด้านทหาร
- จ. ความแตกแยกภายในประเทศ

(๓) ชาตินิยมอำนาจหวังผลด้านใดมากที่สุดต่อการขยายอำนาจของตน?

- ก. ด้านเศรษฐกิจ
- ข. ด้านป้องกันตนเอง
- ค. ด้านขยายดินแดน
- ง. ด้านรักษาความเป็นธรรม
- จ. ด้านเกียรติภูมิในฐานะผู้นำ

(๔) บุคลิกภาพใดของมนุษย์ที่จะนำไปสู่การสูญเสียอิทธิพล? ได้?

- ก. ไม่รับผิดชอบ
- ข. ไม่เสียสละ
- ค. ไม่รู้จักหน้าที่
- ง. ไม่รู้จักใช้สิทธิ์
- จ. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

๔.๓ ตามวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) เป็นความสามารถในการหาหลักการหรือส่วนสำคัญที่ยึดถือเป็นพื้นฐาน นำไปใช้กับสิ่งต่าง ๆ หรือหาส่วนสำคัญว่า เรื่องนั้น ๆ สัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

- (๑) ลักษณะสังคมไทยที่สืบทอดกันมา มีเอกลักษณ์ที่สำคัญคืออะไร?
 - ก. การเคารพผู้อาวุโส
 - ข. การยกย่องคนมีฐานะ
 - ค. การนับถือผู้มีชาติตระกูล
 - ง. การยอมรับเรื่องชั้นวรรณะ
 - จ. การเชื่อถือในเรื่องบุญกรรม
- (๒) พระพุทธศาสนาจะเจริญได้ต้องอาศัยหลักการใด?
 - ก. เผยแพร่หลักธรรมให้คนต่างศาสนา
 - ข. ให้ผู้สืบศาสนาทำตนให้หน้า เสื่อมใส
 - ค. ประยุกต์หลักธรรมให้ใช้แก้ปัญหาได้
 - ง. เลือกพระนักเทศน์ที่มีความสามารถ
 - จ. กำหนดวันหยุดราชการให้ตรงกับวันพระ
- (๓) หลักการข้อใดของระบอบประชาธิปไตยที่จำเป็นน้อยที่สุด?
 - ก. มีพรรคการเมือง
 - ข. มีการเลือกตั้งผู้แทน
 - ค. ยึดความคิดเห็นคนส่วนใหญ่
 - ง. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
 - จ. มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

๔. การสังเคราะห์ (Synthesis)

เป็นความสามารถในการนำเอาเรื่องราวหรือส่วนประกอบย่อย ๆ เข้ามาผสมผสานให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้น หรือเป็นความสามารถในการพิจารณาเรื่องราวในหลาย ๆ แง่มุม แล้วนำมาจัดระบบโครงสร้างเสียใหม่ ซึ่งมีความเหมาะสมกะทัดรัดและได้ความหมายมากที่สุด ข้อสอบแบบเลือกตอบทำได้ยาก เหมาะสำหรับออกข้อสอบแบบอัตนัยมากกว่า การสังเคราะห์แบ่งออกเป็น

๓ แบบ

๕.๑ ตามสังเคราะห์ข้อความ (Production of a Unique Communication) เป็นความสามารถในการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นข้อความหรือเรื่องราวอย่างได้ความมากที่สุด เช่น เล่า อธิบาย เขียนเรียงความ การกระทำเช่นนี้ต้องอาศัยการนำข้อความมาเรียบเรียง ใส่ความคิดเห็นส่วนตัว หรือยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ข้อความชัดเจน ให้ความหมาย ตัวอย่างการเขียนข้อสอบ เช่น

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างไร จงอภิปราย?

๕.๒ ตามสังเคราะห์แผนงาน (Production of a Plan, or Proposed Set of Operation) เป็นความสามารถในการสร้างโครงการหรือวางแผนในการทำกิจกรรม ด้วยการนำข้อมูล เรื่องราวที่ให้มาหาวิธีว่าจะทำอย่างไร จึงจะทำให้เรื่องที่ต้องอาศัยข้อมูลเหล่านี้สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ

๕.๓ ตามสังเคราะห์ความสัมพันธ์ (Derivation of Set Abstract Relations) เป็นความสามารถในการจัดระเบียบของข้อเท็จจริงต่าง ๆ เสียใหม่ให้ได้ประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิม หรือค้นหาความสัมพันธ์ของส่วนย่อยต่าง ๆ ให้รวมเป็นสิ่งเดียว

๖. การประเมินค่า (Evaluation)

เป็นความสามารถในการวินิจฉัย ตัดสิน ศึกษาค่า อย่างมีหลักเกณฑ์ (Criteria) และมาตรฐาน (Standard) เพื่อประเมินค่าคุณสมบัติว่า ดี-เลว เหมาะสม-ไม่เหมาะสม ควร-ไม่ควร ถูกต้อง-ไม่ถูกต้อง เชื่อถือได้-ไม่เชื่อ ฯลฯ การประเมินค่าแบ่งเป็น ๒ แบบ คือ

๖.๑ ตามประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน (Judgement in Terms of Internal Evidence) เป็นการวินิจฉัยตัดสิน หรือตีค่าตามลักษณะเนื้อหาของสิ่งนั้น ตัวอย่างข้อสอบ เช่น *

* วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมกิจ ๒๕๑๔ หน้า ๕๗)

- (๑) การทำพิธีแรกนาขวัญก่อให้เกิดผลในด้านใดมากที่สุด?
- ก. เกิดผลทางใจ
 - ข. ช่วยให้ทำนาได้ผล
 - ค. สร้างความมั่งงาย
 - ง. เป็นการลั่นเป็ด
 - จ. เป็นการเสียเวลาโดยใช่เหตุ

ฯลฯ

ตัวอย่างการสร้างข้อทดสอบ

ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม *

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- นักเรียน เปรียบ เที่ยบขนาดของทวีปเอเชียกับทวีปอื่นได้

ข้อสอบ

๑. ข้อใดเปรียบเทียบขนาดของทวีปเอเชียกับทวีปอื่นได้ถูกต้อง?
 - ก. ใหญ่กว่าทวีปยุโรป ๒ เท่า
 - ข. ขนาดเกือบเท่ากับทวีปอเมริกาใต้
 - ค. ขนาดเกือบเท่ากับทวีปอเมริกาเหนือ
 - ง. ใหญ่กว่าทวีปแอฟริกาประมาณ ๒ เท่า
 - จ. ใหญ่กว่าทวีปออสเตรเลียประมาณ ๔ เท่า
๒. ข้อใดเรียงขนาดของทวีปจากใหญ่ที่สุดไปเล็กที่สุด?
 - ก. เอเชีย แอฟริกา อเมริกาเหนือ ยุโรป ออสเตรเลีย
 - ข. เอเชีย อเมริกาเหนือ แอฟริกา ยุโรป ออสเตรเลีย
 - ค. เอเชีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย
 - ง. เอเชีย อเมริกาเหนือ แอฟริกา ออสเตรเลีย ยุโรป
 - จ. แอฟริกา เอเชีย อเมริกาเหนือ ยุโรป ออสเตรเลีย

* กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ การสร้างข้อทดสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (จกเจริญการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๐).

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- บอกลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ ตลอดจนการตั้งหลักแหล่งของประชากรได้

ข้อสอบ

๑. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ตอนกลางของทวีปเอเชียแห้งแล้ง?
 - ก. ลมทะเลพัดเข้าไม่ถึง
 - ข. พื้นที่เป็นที่ราบสูง
 - ค. ไม่ได้รับอิทธิพลจากทะเล
 - ง. ความกว้างใหญ่ของทวีป
 - จ. ถูกทวีปยุโรปและแอฟริกาทำบังลม
๒. ประเทศใดสามารถออกทะเลได้ ๒
 - ก. อิรัก
 - ข. เนปาล
 - ค. ภูฐาน
 - ง. อาฟกานิสถาน
 - จ. สาธารณรัฐประชาชนมองโกเลีย
๓. เพราะเหตุใดบริเวณโอเอซิสในทะเลทรายในคาบสมุทรอาหรับจึงมีเมืองตั้งอยู่ได้?
 - ก. เจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ได้เพียงพอ
 - ข. มีน้ำซับใต้ดินทำให้เพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ได้
 - ค. กลางคืนมีอากาศหนาว มีน้ำค้าง ทำให้ดินชุ่ม
 - ง. ได้รับน้ำจากแหล่งน้ำใกล้เคียงโดยท่อขนาดใหญ่
 - จ. ได้รับน้ำจากการกลั่นน้ำทะเลให้เป็นน้ำจืด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- บอกความสำคัญของสภาพที่ตั้งของกลุ่มเอเชียตะวันออกว่ามีผลอย่างไรต่อภูมิภาคส่วนอื่น ๆ ของโลกได้?

ข้อสอบ

๑. สภาพที่ตั้งของ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความสำคัญต่อภูมิภาคอื่น ๆ ในโลกอย่างไร?
 - ก. เป็นศูนย์กลางของทรัพยากรพืชเมืองร้อนที่ใหญ่ที่สุด
 - ข. เป็นศูนย์กลางด้านยุทธศาสตร์ของมหาสมุทรแปซิฟิก
 - ค. เป็นศูนย์กลางการคมนาคมและการค้าระหว่าง เอเชียกับอเมริกาเหนือ
 - ง. เป็นศูนย์กลางของความเจริญทางอารยธรรมที่แพร่ไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก
๒. ข้อใดกล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้?
 - ก. ประชากรจำนวนมากที่สุดในโลก
 - ข. เป็นแหล่งที่มีแร่ธาตุมากที่สุดในโลก
 - ค. เป็นแหล่งที่มีเนื้อที่มากที่สุดในโลกในเอเชีย
 - ง. เป็นแหล่งที่มีอารยธรรมที่เจริญมาแต่โบราณ
 - จ. มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจต่อภูมิภาคส่วนอื่น ๆ ของโลก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- อธิบายสาเหตุทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำอุตสาหกรรมต่างกัน

ข้อสอบ

๑. เหตุผลทางภูมิศาสตร์ข้อใดที่ทำให้ญี่ปุ่นประกอบอาชีพอุตสาหกรรมหนักขณะที่ประเทศในกลุ่มเดียวกันนั้น เน้นความสำคัญทางอุตสาหกรรมการเกษตร?
 - ก. ตั้งอยู่ใกล้ประเทศที่เจริญ
 - ข. มีแร่เหล็ก และน้ำมันจำนวนมาก
 - ค. ภูมิประเทศเป็นเทือกเขามิที่ราบน้อย
 - ง. ตั้งอยู่ในเขตหนาวไม่เหมาะกับการทำเกษตรกรรม

๑. พื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำซึ่งไม่เหมาะแก่การเกษตรกรรม
๒. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้ญี่ปุ่นเจริญก้าวหน้าในการอุตสาหกรรม?
- ก. ค่าจ้างแรงงานถูก
 - ข. ผลิตพลังงานไฟฟ้าได้มาก
 - ค. มีทรัพยากรประเภทแร่ธาตุมาก
 - ง. มีความสามารถในการประดิษฐ์มาก
 - จ. มีความสามารถในการค้าและตลาด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างธรรมยุติกนิกายกับมหานิกายได้

ข้อสอบ

๑. ข้อใดคือความแตกต่างอย่างเด่นชัดระหว่างธรรมยุติกนิกายกับมหานิกาย?
- ก. การจัดระบบการปกครองสงฆ์ในคณะต่าง ๆ
 - ข. การจัดแบ่งคณะสงฆ์ออกเป็นจำนวนคณะไม่เท่ากัน
 - ค. พระสงฆ์ของธรรมยุติกนิกายมักมีสมณศักดิ์สูงกว่า
 - ง. ข้อปฏิบัติพระธรรมวินัยและการครองผ้าของพระสงฆ์
 - จ. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอุปถัมภ์ธรรมยุติกนิกายมากกว่า

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- สามารถแยกประเภทสิ่งที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมได้ถูกต้อง

ข้อสอบ

๑. ข้อใดจัดเป็นวัฒนธรรมไทย?
- ก. การเล่นลำตัด
 - ข. ฉีกทေးแสดงเรื่องราวของพม่า

- ค. การมอบตัวเป็นศิษย์ในพิธีไหว้ครู
- ง. งานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูงที่มีการเดินรำ
- จ. ชาวต่างชาติที่แสดงความเคารพโดยการไหว้แบบไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- อธิบายสรุปสาระสำคัญและผลงานของการทำสัญญาในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้

ข้อสอบ

- ๑. ข้อใดไม่ใช่สาระสำคัญที่กล่าวไว้ในสัญญาเบอร์นี?
 - ก. ไทยกับอังกฤษไม่แย่งชิงดินแดนกัน
 - ข. คดีที่เกิดในเขตไทยต้องขึ้นศาลอังกฤษ
 - ค. อังกฤษยอมรับอธิปไตยของไทยเหนือไทรบุรี
 - ง. ให้เก็บภาษีปากเรือที่มีสินค้าวาละ ๑๗.๐๐ บาท
 - จ. นอกจากข้าวและอาวุธแล้ว อนุญาตให้พ่อค้าอังกฤษค้าขายกับไทยโดยเสรี
- ๒. ผลของสนธิสัญญา เบอร์นีที่ไทยทำกับอังกฤษในสมัยรัชกาลที่ ๓ คือข้อใด?
 - ก. ทำให้มีเรือชาวต่างชาติมาค้าขายกับไทยมากขึ้น
 - ข. ทำให้เศรษฐกิจการค้าขายของไทยดีขึ้นมาก
 - ค. ทำให้คนไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นครั้งแรก
 - ง. ทำให้ฝรั่งชาติอื่น ๆ ตามเข้ามาติดต่อขอทำสัญญา เช่นนี้บ้าง
 - จ. ทำให้ทอมศาสนาเริ่ม เข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนาในไทย
- ๓. เหตุการณ์อะไรที่มีผลต่อ เนื่องกับการตกลงใจทำสัญญาไมตรีระหว่างไทยกับอังกฤษ ในสมัยรัชกาลที่ ๓?
 - ก. สงครามฝิ่น
 - ข. สงครามนโปเลียน
 - ค. ฝรั่งเศสยึด เมืองไซ่ง่อน
 - ง. อังกฤษปกครองอินเดีย
 - จ. ชัยชนะของอังกฤษในสงครามกับพม่าครั้งแรก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- อธิบายเหตุผลของการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ๒ ได้

ข้อสอบ

๑. เหตุผลสำคัญในการที่ไทย เข้าร่วมสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๑ คือ ข้อใด ?
 - ก. ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับฝ่ายสัมพันธมิตร
 - ข. คนไทยส่วนใหญ่เชื่อว่าฝ่ายมหาอำนาจกลางจะแพ้สงคราม
 - ค. นายทหารไทยคนสำคัญ ๆ หลายคนได้รับการศึกษาจากประเทศอังกฤษ
 - ง. ประเทศไทยต้องการมีส่วนร่วม ในการรักษาความชอบธรรมและสันติภาพของโลก
 - จ. สหรัฐอเมริกาสัญญาจะช่วยแก้ไขความไม่เป็นธรรมใน เรื่องสิทธิสภาพนอกอาณา เขตถ้าชนะสงคราม
๒. ไทยมีวัตถุประสงค์อย่างไร ในการประกาศสงครามกับฝ่ายมหาอำนาจกลาง ในสงครามโลกครั้งที่ ๑?
 - ก. ต้องการรักษาความเป็นธรรม
 - ข. เข้าร่วมสงครามตามข้อตกลงกับอังกฤษ
 - ค. ต้องการแก้แค้น เยอรมัน เพราะผิดใจทางการทูต
 - ง. ต้องการแก้ไขสัญญาที่ไม่เสมอภาคทางการศาลและตุลาการ
 - จ. ต้องการประกาศเกียรติคุณและความสามารถของทหารไทย
๓. เหตุใดไทยจึงต้องประกาศสงครามกับสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๒
 - ก. ต้องการขับไล่ชาวผิวขาวออกจากประเทศไทย
 - ข. เพราะฝ่ายอักษะมีท่าทีจะเป็นฝ่ายชนะสงคราม
 - ค. ต้องการดินแดนที่เคย เสียให้แก่อังกฤษและฝรั่งเศส
 - ง. ถูกญี่ปุ่นบีบบังคับหนักจนต้องยอมทำสัญญาร่วมรบร่วมกับญี่ปุ่น

จ. เพราะคนไทยรวมกำลังกันตั้ง "ขบวนการเสรีไทย" ขึ้นในอเมริกา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ชี้บ่งความสำคัญของสถาบันได้

ข้อสอบ

๑. เหตุใดจึงจำเป็นต้องมีสถาบันในสังคม?
 - ก. เพราะทำให้สังคมคงรูปอยู่ได้
 - ข. เพราะทำให้สังคมสมบูรณ์ตามแบบ
 - ค. เพราะทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบ
 - ง. เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์
 - จ. เพราะเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของโครงสร้างสังคม
๒. สถาบันมีความจำเป็นต่อสังคมอย่างไร?
 - ก. ทำให้สังคมคงรูปอยู่ได้
 - ข. ทำให้สังคมอยู่ได้อย่างมีระเบียบ
 - ค. ทำให้สังคมมีการพัฒนาชีวิตด้วยดี
 - ง. ทำให้สังคมปลอดภัยจากการคุกคามภายนอก
 - จ. ทำให้สังคมมีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ยกตัวอย่างวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุได้

ข้อสอบ

๑. ข้อใดมีข้อหลักของวัฒนธรรม ?
 - ก. รู้จักหลักของโภชนาการ
 - ข. รู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
 - ค. สร้างบ่อน้ำให้ถูกสุขลักษณะ
 - ง. รักษาความสะอาดของบ้านเมือง

๑. สร้างสามัคคีเพื่อป้องกันโรคติดต่อ
๒. ข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าเป็นวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ?
- ก. เพลงเขมรไทรโยค ข. การฟังพระธรรมเทศนา
- ค. การปลุกระฆังฆราวาส ง. ความสวยงามของพระปรางค์
วัดอรุณฯ
- จ. การบริจาคเงินสมทบทุน "มูลนิธิสายใจไทย"
๓. ข้อใดแสดงให้เห็นว่าเป็นวัฒนธรรมทางด้านจิตใจ?
- ก. เสียชีพอย่าเสียสัตย์ ข. งานคือเงิน เงินคืองาน
- ค. ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ ง. น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี
- จ. ไก่จามเพราะชน คนจามเพราะแต่ง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ระบุประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์และตัวการที่มีอิทธิพลต่อมนุษยสัมพันธ์ได้

ข้อสอบ

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ก่อให้เกิดการแข่งขันกันทางด้านเศรษฐกิจด้านใด?
- ก. การแข่งขันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค
- ข. การแข่งขันในเชิงงานผลิตผลและบริการ
- ค. การแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการผลิตและนายทุน
- ง. การแข่งขันระหว่างผู้ผลิตขั้นแรกถึงผู้ผลิตขั้นสุดท้าย
- จ. การแข่งขันระหว่างในประเทศกับการค้าต่างประเทศ
๒. การที่มนุษย์เรามีความต้องการอยากอยู่ใกล้ชิดกันนั้น เป็นสาเหตุทำให้เกิดสิ่งใด?
- ก. ส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น
- ข. ส่งเสริมการขนส่งคมนาคมให้มากขึ้น
- ค. ส่งเสริมให้คนในภูมิภาคเข้าไปอยู่ในเมือง

- ง. ส่งเสริมให้คนในเมืองหลวงไปอยู่ในชนบท
- จ. ส่งเสริมการส่งบุตรหลานให้ไปเรียนหนังสือ
- ค. สื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ได้อย่างไร?
 - ก. ให้ประชาชนรู้จักสิ่งของ เครื่องประติษฐต่าง ๆ
 - ข. ช่วยเป็นปากเสียงแทนประชาชน
 - ค. ทำให้เกิดความสามัคคีในชาติ
 - ง. ส่งเสริมให้ประชาชนขยันขันแข็งในการประกวดเพื่อหารายได้
 - จ. ช่วยให้ประชาชนได้มีการสัมพันธ์และมีความรู้สึกอย่างเดียวกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- บอกความสำคัญของการมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้

ข้อสอบ

- ๑. สัญลักษณ์แห่งความต่อเนื่องของชาติหมายถึงข้อใด?
 - ก. สถาบันศาสนา
 - ข. สถาบันการศึกษา
 - ค. สถาบันวัฒนธรรม
 - ง. สถาบันทางการเมือง
 - จ. สถาบันพระมหากษัตริย์
- ๒. ศูนย์รวมจิตใจของประชาชนทั้งชาติให้ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้แก่อะไร?
 - ก. ชาติ
 - ข. ศาสนา
 - ค. วัฒนธรรม
 - ง. พระมหากษัตริย์
 - จ. ขนบธรรมเนียมประเพณี
- ๓. เหตุใดจึงกล่าวว่าความสามัคคีในชาติ เกี่ยวข้องกับองค์พระมหากษัตริย์?
 - ก. ทรงเป็นประมุขของประเทศ
 - ข. ทรงยึดมั่นในทศพิธราชธรรม
 - ค. ทรงริเริ่มให้การช่วยเหลือแก่เกษตรกร

จ. ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ยกตัวอย่างพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบันได้

ข้อสอบ

๑. พระราชกรณียกิจสำคัญของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้อใดที่เป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจราษฎรได้ดีที่สุด?
 - ก. พระราชทานผ้าพันคอลูกเสือชาวบ้าน
 - ข. พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
 - ค. การเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดารโดยทั่วถึง
 - ง. การเสด็จเยี่ยมเยียนทหารตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในแดนผู้ก่อการร้าย
 - จ. การที่ทรงปลูกข้าวเพื่อทำพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญและพระราชทานแก่เกษตรกร
๒. การเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับยังภาคต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อวัตถุประสงค์ใด?
 - ก. ผ่อนคลายพระราชภารกิจที่ทรงปฏิบัติอย่างหนักในนครหลวง
 - ข. ศึกษาแนวทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมในท้องถิ่นให้แก่ราษฎร
 - ค. ให้การสงเคราะห์แก่ราษฎรที่ยากไร้ ที่รัฐบาลไม่สามารถจะจัดให้ได้
 - ง. เพื่อเยี่ยมเยียนราษฎรในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยทั่วถึงอันเป็นการยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน
 - จ. เพื่อดำเนินการทดลองหมู่บ้านสหกรณ์อย่างเป็นแนวทางปฏิบัติแก่รัฐบาลต่อไป

การประเมินผลการเรียน^{*๑}

การประเมินผลการเรียน ถือว่าเป็นการวัดผลและประเมินผลรวมเพื่อตัดสิน
ผู้เรียน (Summative Evaluation)

ตามระเบียบได้กำหนดให้วัดผลการเรียน ทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน
เมื่อได้คะแนนจากการวัดผลแล้ว โรงเรียนอาจจะประเมินผลโดยเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่าง
หนึ่งดังต่อไปนี้

๑. นำคะแนนเดิม (หมายถึงคะแนนที่ครูให้นักเรียน) หรือคะแนนมาตรฐาน
(หมายถึงคะแนนที่ได้จากการนับคะแนนเดิมมาเปลี่ยนรูปตามวิธีสถิติ) ของงานระหว่างภาค
เรียนกับการสอบปลายภาคเรียนมารวมกัน แล้วประเมินผลรวมออกเป็นระดับคะแนนของราย
วิชานั้น หรือ

๒. ประเมินผลเพื่อหาระดับคะแนนระหว่างภาคเรียนครึ่งหนึ่ง กับระดับคะแนน
ของการสอบปลายภาคเรียนอีกครึ่งหนึ่ง แล้วนำระดับคะแนนสองครึ่งมาหาค่าเฉลี่ยตามอัตรา
ส่วนที่กำหนดไว้เป็นระดับคะแนนของรายวิชานั้น ซึ่งจะเป็นตัวเลข ๔, ๓, ๒, ๑, ๐ (ไม่เป็น
เลขทศนิยม) การปรับให้เป็นระดับคะแนนนั้นให้ใช้หลักการปิดเศษทศนิยม เช่น ๒.๕๔ ปิดให้
เป็น ๒, ๒.๔ ปิดให้เป็น ๓

ในการวัดผลระหว่างภาคเรียนควรวัดทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive
Domain) ด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้านความรู้สึก (Affective Domain)
และด้านการรับรู้ (Perceptual Domain) ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้สำหรับรายวิชานั้น ๆ
ส่วนการวัดผลปลายภาคเรียนอาจจะวัดเฉพาะด้านความรู้ ความเข้าใจ เพียงอย่างเดียวหรือ
อาจจะวัดด้านความรู้ ความเข้าใจ และด้านการปฏิบัติ ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของรายวิชานั้น ๆ
กล่าวโดยสรุป การวัดผลมี ๓ ลักษณะ คือ วัดผลจาก

^{*๑} กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือประเมินผลการเรียน (โรงพิมพ์
คุรุสภา กรุงเทพฯ ๒๕๑๔) หน้า ๒๔ - ๓๔.

๑. ภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
๒. ผลงานที่มอบหมายให้ทำ เช่น รายงานการค้นคว้าหรือโครงการต่าง ๆ
๓. พัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามความมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา เช่น ความเอาใจใส่ ความร่วมมือหรือเวลาเรียน เป็นต้น

อัตราส่วนระหว่างคะแนน หรือระดับคะแนนของการวัดผล หรือประเมินผลระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน บ่งชี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละรายวิชา รายวิชาใดมีจุดประสงค์และเนื้อหาหนักไปในด้านความรู้ความเข้าใจ (ภาคทฤษฎี) รายวิชานั้นควรมีน้ำหนักของคะแนนหรือระดับคะแนนระหว่างภาคเรียนเพิ่มขึ้น เพราะผลการเรียนวิชาประเภทนี้ส่วนใหญ่ได้จางงานในระหว่างภาคเรียน

การทดสอบปลายภาคนั้น ถ้าวิชาภาคปฏิบัติเป็นปฏิบัติล้วน ๆ ก็ให้ทดสอบเฉพาะภาคปฏิบัติ ถ้ามีภาคปฏิบัติอยู่บ้างก็ให้ทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้สัดส่วนของงานระหว่างภาค และการสอบปลายภาค

การประเมินผลการเรียนรายวิชา

การให้ระดับคะแนนเพื่อบอกผลการเรียนในรายวิชานั้น ๆ ตามระเบียบกำหนดผลการเรียนออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่

๔ ผลการเรียนดีมาก	}	ถือว่าได้ในรายวิชานั้น
๓ ผลการเรียนดี		
๒ ผลการเรียนพอใช้		
๑ ผลการเรียนอ่อน		
๐ ผลการเรียนอ่อนมาก		ถือว่าตกในรายวิชานั้น

การจะกำหนดว่าคะแนนช่วงใดเป็นระดับคะแนนใดนั้น วิธีการพิจารณาโดยอาศัยแนวทาง ๒ แบบ คือ

... การวัดแบบอิงกลุ่ม (Norm Reference Test) หมายถึงการนำคะแนน

ที่ได้มาเปรียบเทียบกับคะแนนของคนอื่น ๆ ว่าสูงต่ำกันเพียงไร คนไหนอยู่ในอันดับใดของกลุ่ม ด้วยการทำคะแนนดิบของแต่ละคนมาแปลงเป็นคะแนนมาตรฐานในรูปต่าง ๆ เช่น คะแนน Z หรือคะแนน T- ปกติ หรือ stanine

๒. การวัดแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference Test) หมายถึง การนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับคุณภาพหรือคุณสมบัติที่กำหนด ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ ในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ กำหนดระดับผลการเรียนเมื่อเทียบกับร้อยละ ดังนี้

ช่วงคะแนน	ผลการเรียน	ระดับผลการเรียน
๘๐ - ๑๐๐	ดีมาก	๔
๗๐ - ๗๙	ดี	๓
๖๐ - ๖๙	ปานกลาง	๒
๕๐ - ๕๙	ผ่าน	๑
๐ - ๔๙	ต่ำกว่าเกณฑ์	๐

นอกจากนี้ ผู้สอนควรกำหนดเกณฑ์ที่เป็นคุณภาพทั่ว ๆ ไปของผลการเรียนที่น่าจะได้ระดับผลการเรียนนั้น ๆ ไว้ เป็นเครื่องวินิจฉัยอีกด้วย ดังตัวอย่าง

ระดับคะแนน ๔

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียนดีเยี่ยม มีความคิดริเริ่มดี ชักถามและออกความคิดเห็นอย่างเฉลียวฉลาด จับประเด็นสำคัญได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจบทเรียน และสามารถปฏิบัติงานทั้งปวงได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ทำการบ้านได้เรียบร้อยดีเยี่ยม เสร็จตรงตามเวลาเสมอ มักจะทำได้ดีเกินกว่าที่คาดหวัง ทำงานตามคำสั่งได้ดี เมื่อขาดเรียนก็เรียนหรือทำงานชดเชยส่วนที่ขาดไป ผลงานและนิสัยการเรียนดีเยี่ยม

การทดสอบ โค้ชคะแนนสูงสม่ำเสมอทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แสดงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางในการสอบ ชุมกั เข้มแข็งที่จะให้ได้ผลดีขึ้นอยู่เสมอ

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนอย่างดีเยี่ยม ปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีเยี่ยม สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

เครื่องเรียน มีเครื่องใช้และวัสดุในการเรียนที่จำเป็นเสมอ รักษาและใช้เครื่องมือและวัสดุที่โรงเรียนจัดหามาให้เป็นอย่างดี ดูแลรักษาเครื่องมือที่คร่อมอบหมายให้อยู่ในสภาพดีเยี่ยม คุ้มครองและไม่ทำให้สมบัติของโรงเรียนเสียหาย

ระดับคะแนน ๓

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียนดี มีความคิดริเริ่ม ออกความคิดเห็นที่มีคุณค่า สนใจในการอภิปรายและเอาใจใส่จริงจัง จับประเด็นสำคัญและสามารถสรุปใจความสำคัญได้เข้าใจบทเรียน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ทำการบ้านได้เรียบร้อยดี เสร็จตรงตามเวลาเสมอ ทำได้ดีตามที่คาดหวัง ทำงานตามคำสั่งได้ เมื่อขาดเรียนก็เรียนหรือทำงานชดเชย ผลงานและนิสัยการเรียนดี

การทดสอบ โค้ชคะแนนสูงเป็นส่วนใหญ่ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนเป็นอย่างดี ปฏิบัติตามหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้

เครื่องเรียน มีเครื่องใช้และวัสดุในการเรียนที่จำเป็นเสมอ รักษาและใช้เครื่องมือและวัสดุที่โรงเรียนจัดหามาให้เป็นอย่างดี ดูแลรักษาเครื่องมือที่คร่อมอบหมายให้อยู่ในสภาพดี คุ้มครองและไม่ทำให้สมบัติของโรงเรียนเสียหาย

ระดับคะแนน ๒

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียน มีความคิดริเริ่ม สนใจในการอภิปรายและซักถามพอสมควร เข้าใจบทเรียนและสามารถปฏิบัติงานได้พอสมควร ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ทำการบ้านได้เรียบร้อย เสร็จตามกำหนด ทำงานความล่าช้าได้เป็นส่วนมาก ผลงานและนิสัยการเรียนพอใช้ได้

การทดสอบ ได้คะแนนปานกลาง ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียน ปฏิบัติตามหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

เครื่องเรียน ปกติจะมีเครื่องใช้และวัสดุการเรียนที่จำเป็น รักษาเครื่องใช้และวัสดุของโรงเรียนดี คุ้มครองและไม่ทำให้สมบัติของโรงเรียนเสียหาย

ระดับคะแนน ๑

การเรียนในชั้น ตั้งใจเรียน แสดงความสนใจ แต่ไม่ใคร่ตอบหรือถามในชั้น เข้าใจช้าหรือไม่ค่อยเข้าใจบทเรียนยาก ๆ ปฏิบัติงานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้ ถ้าได้รับความช่วยเหลือเพียงพอ

การบ้าน ส่งการบ้านช้า ทำไม่เสร็จบ่อย ๆ และทำไม่เรียบร้อยนัก ทำงานตามล่าช้าไม่มีใครได้ ต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ ผลงานและนิสัยการเรียนไม่ดีนัก

การสอบ มักจะได้คะแนนค่อนข้างต่ำ

หน้าที่และรับผิดชอบต่อ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนพอสมควร ปฏิบัติตามหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายพอสมควร

เครื่องเรียน มักจะทำเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นมาใช้ไม่ทันการ และบางครั้งใช้เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เป็น

ระดับคะแนน ๐

การเรียนในชั้น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สนใจการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่
เข้าใจบทเรียน และปฏิบัติงานไม่ได้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การบ้าน ส่งการบ้านช้า ทำไม่เสร็จเป็นประจำ และทำไม่เรียบร้อย
ทำงานตามคำสั่งไม่ได้ ลอกการบ้านหรือมักจะนำผลงานของผู้อื่นมาส่งแทน

การทดสอบ ได้คะแนนต่ำมาก

หน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนน้อย มีความ
รับผิดชอบน้อยในงานที่ได้รับมอบหมาย

เครื่องมือเรียน ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกต้องเป็นประจำ ไม่ระมัดระวังรักษา
เครื่องมือเครื่องใช้ และใช้เครื่องมือไม่เป็น

แบบฝึกหัด

๑. ทำไมจึงต้องมีการวัดและการประเมินผลการเรียน จงอธิบาย
๒. ตารางวิเคราะห์หลักสูตรมีประโยชน์อย่างไร จงแสดงการทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรมา
ให้ดูสัก ๑ ริช
๓. ท่านมีวิธีการในการวัดผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาได้อย่างไรบ้าง จงอธิบาย
๔. ข้อทดสอบที่ดีมีลักษณะอย่างไร จงเลือกเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา มาสัก
๑ บท แล้วเขียนข้อทดสอบให้ตรงตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและตารางวิเคราะห์หลักสูตร.